

УДК 330.3

О. О. Гарматюк, канд. екон. наук., доц., Ю. А. Кріль

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ВПЛИВ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЕКОНОМІКУ

O. O. Garmatiuk, Ph.D., Assoc. Prof., Y. A. Kril

INFLUENCE OF THE NEWEST TECHNOLOGIES ON ECONOMY

В сучасному суспільстві розвиток ніколи не стоїть на місці, кожного дня, з'являються все новіші та складніші види послуг, які змушені відповідати сучасним технічним умовам. Сьогодні, враховуючи фактор великої конкуренції, для того щоб побудувати і запустити в діяльність нове або модернізоване виробництво, замало тільки одного бажання та грошових коштів, вирішальним чинником є впровадження технічних відкриттів і різноманітних наукових досліджень та праць, які з'явилися на ринку відносно недавно. Саме їхнє використання дасть змогу виділитися та закріпитися серед конкурентів «молодим» підприємствам та організаціям.

Актуальність використання нових технологій в економіці зростає кожен день, що призводить до виникнення абсолютно нових інструментів, які полегшують управління виробництвом. При цьому розвиток технологій змушує суспільство адаптуватися та постійно вчитися новим видам діяльності, які ще вчора були невідомі, а в жє сьогодні без них не може обійтися жодне підприємство чи організація. Рух в бік розвитку електронного бізнесу є загальною властивістю усіх нових економічних технологій, що володіють розвиненими функціями управління і швидкою адаптацією до змін. Сьогодні весь світ говорить про настання четвертої промислової революції або іншими словами «Індустрії 4.0». Тож, коли її очікувати та як вона вплине на економіку? За прогнозами Всесвітнього економічного форуму, революцію слід очікувати вже у 2025 році. Серед наслідків та ризиків «Індустрії 4.0» слід виділити наступні: зростання очікувань з боку замовників, підвищення якості продукції, спільні інновації та нові форми організації, тотальна автоматизація. Проаналізувавши наслідки, можна дійти висновку, що нас чекає ера транснаціональних компаній, які навіть зараз захоплюють ринки. Звичайно, успішний перехід до нових технологій залежить від готовності урядів та підприємств сприймати та підтримувати їх. Без застосування сучасних технологій вижити на ринку буде досить складно, а й подекуди неможливо.

Аналізуючи різноманітні думки про важливість інновацій та нових технологій на підприємстві та в повсякденній діяльності людей, виникає закономірне питання: що саме слід вважати новою технологією та без чого не можливо уявити науково-технічний прогрес? Сьогодні запровадження новітніх технологій на виробництві не можливе без участі комп'ютерної техніки та інших телекомунікаційних засобів, що, в свою чергу, позитивно відображається на створенні якісно нового сучасного інформаційного потенціалу для забезпечення творчості кожного окремого члена суспільства. Сукупність засобів, які перераховані вище, являє собою поняття цифрової економіки. Розвиток світу у напрямку такої економіки полягає у створенні ринкових стимулів, мотивації, попиту та формування потреби у застосуванні цифрових технологій. Проте, існують занепокоєння серед населення та підприємств через те, що впровадження цифрової економіки передбачає створення єдиної інформаційної бази про об'єкти та суб'єкти економіки, що може призвести до тотального контролю та до, так званої, «цифрової диктатури».

Важливу роль у встановленні досягнень здобутків науково-технічного прогресу та науковців на підприємствах та в житті людей відіграє політика держави, яка з одного

боку втручається в економіку тим, що стимулює суспільство користуватися новітніми технологіями та з іншого боку – за рахунок їх впровадження усуває себе від участі в економічних процесах, адже завдяки інноваціям з'являються все нові, засновані на мережевій електронній взаємодії, економічні формування та принципи роботи, які і без втручання державної влади можуть самостійно існувати. Нові клієнти, продукти, засоби виробництва руйнують старі правила, які існували десятиліттями в середині країн. Сучасні технології дозволяють компаніям існувати не тільки в межах однієї країни і підприємства дедалі частіше займають національні ринки, а держава та її основні важелі впливу на економіку стають все дедалі непомітнішими. Якщо задатися питанням, чи добре це для самої економіки та суспільства, то однозначної відповіді знайти не можливо, адже без економіки, яка в сучасному світі базується на впровадженні новітніх технологій не зможе існувати держава, так і технології не зможуть розвиватися без підтримки з боку державної влади.

Багато науковців відзначає тільки позитивний вплив нових технологій на суспільство та на світ в цілому, але чи насправді це так? Враховуючи нестабільну політичну та економічну ситуації та глобальну пандемію, які охопили всю планету, впровадження інновацій може призвести до нерівності серед світових країн. Згідно з дослідженнями, економічно розвинуті країни мають більше можливостей для впровадження та розвитку технологій, що негативно впливає на менш розвинуті країни, які в наслідок відсутності потужного науково-технічного потенціалу, будуть не в змозі конкурувати на світовому ринку, та в майбутньому будуть вимушені закрити свою економіку в межах своєї території, щоб хоч якось забезпечити підтримку національних виробників. Відсутність економічних зв'язків в подальшому може викликати конфлікти між країнами. Здавалося б, з цієї ситуації є легкий вихід: що заважає більш розвинутим державам впроваджувати новітні технології в менш розвинутих країнах? На це питання досить неоднозначна відповідь: ніяка країна не захоче допомагати іншій, менш розвинутій, яка в майбутньому зможе стати її конкурентом. Водночас, новий етап науково-технологічної революції викликає великі руйнівні сили, що загострюють екологічні проблеми, роблять реальним в умовах приватної власності відокремлення великих мас працівників від засобів виробництва й зростання безробіття.

Поява нових технологій є закономірним процесом, адже людина завжди прагне полегшити собі працю та життя. Технології – це відповідь суспільства на його постійно зростаючі потреби. Не зважаючи на значний науковий потенціал та розвиток технологій, їхній вплив на світову економіку та на суспільство зокрема, все одно є неоднозначним, адже ніяка технологія не може бути ідеальною, наскільки б новою вона не була.

Література

1. Інноваційна складова економічного розвитку: моногр. / відп. ред. Л.К. Безчасний. НАН України, Ін-т екон. та прогнозів. К., 2000. 261 с.
2. Стеченко Д.М. Орієнтири активізації інноваційної діяльності промислових підприємств в конкурентному середовищі. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. № 21. Київ, 2010. С. 123-127.
3. Федулова Л.І. Інноваційна економіка: підручни / ред. Л.О. Нагорна. К.: Либідь, 2006. 480с.
4. Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії. Перспективні технології. URL: <http://www.uk.wikipedia.org/wiki>
5. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / за ред. Л.І. Федулової. К.: Основа, 2005. 552 с.
6. Краус Н., Голобородько О., Краус К. Цифрова економіка: тренди та перспективи авангардного характеру розвитку. *Ефективна економіка*. 2018. № 1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/8.pdf